

Oost-Vlaams project 'Gestroomlijnd Landschap'

Het behouden van biodiversiteit en het verminderen van overstromingsrisico's zijn actuele uitdagingen. Ze gaan hand in hand in het project Gestroomlijnd Landschap.

De natuur in Vlaanderen is zeer versnipperd. Daardoor zien vele dieren en plantensoorten hun leefgebied drastisch verkleinen. Gestroomlijnd Landschap herstelt de **verbinding** tussen die versnipperde stukjes natuur, door een fijnmazig netwerk van waterlopen, waterrijke gebieden, bomenrijen, dreven en houtkanten uit te bouwen. Waterlopen die belangrijke natuur- en bosgebieden met elkaar verbinden, zijn daarvoor essentieel.

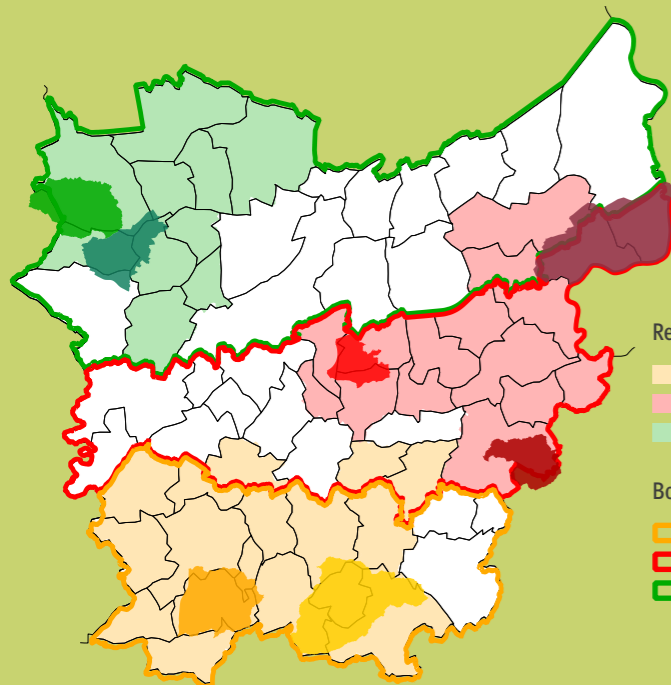
Met het project dragen we ook een steentje bij aan het meer klimaatbestendig maken van het landschap. **Klimaatbestendig** betekent dat de negatieve effecten van de klimaatwijziging door een slimme inrichting van het landschap worden opgevangen. Denk aan bufferbekkens die zwaardere regens opvangen of heggen en houtkanten die erosie tegengaan. Een klimaatbestendig landschap neemt ook CO₂ op via bomen, struiken en natte gebieden.

Zowel het versterken van natuurverbindingen als het beheer van de waterlopen zijn kerntaken van de provincies. En streven naar een klimaatbestendig landschap is één van de vijf speerpunten van het Oost-Vlaamse klimaatbeleid. De Provincie Oost-Vlaanderen kiest voor **samenwerking** met alle betrokkenen die een steentje wensen bij te dragen: eigenaars, grondgebruikers, verenigingen, Regionale Landschappen en Bosgroepen. Daarnaast werken we gerichte maatregelen uit op plekken waar we het beheer zelf in handen hebben.

In de komende jaren zullen de resultaten van het project steeds zichtbaarder worden. Jonge aanplantingen, een natuurlijke meandering van de beek of een levendige poel brengen biodiversiteit dichterbij.

Dit zijn de huidige projectgebieden:

- Terkleppebeek-Ophasseltbeek (Vlaamse Ardennen, Lierde – Geraardsbergen – Brakel – Zottegem – Herzele – Ninove)
- Maarkebeek (Vlaamse Ardennen, Maarkedal en omgeving)
- Splenterbeek-Ede (Meetjesland, Maldegem – Knesselare)
- Wagemakersbeek-Driesbeek (Meetjesland, Knesselare – Zomergem – Eeklo – Maldegem – Aalter)
- Maanbeek-Laresloot (Schelde-Durme, Laarne – Wetteren – Destelbergen),
- Molenbeek-Graadbeek (Schelde-Durme, Aalst – Affligem – Asse),
- Barbierbeek (Waasland, Temse – Kruike – Sint-Niklaas – Beveren)

Regionale Landschappen

- Vlaamse Ardennen
- Schelde-Durme
- Meetjesland

Bosgroepen

- Vlaamse Ardennen tot Dender
- Midden Oost-Vlaanderen
- Oost-Vlaanderen Noord

Gestroomlijnd Landschap

Terkleppebeek Ophasseltbeek

De vele beken en hun valleien geven aan het gebied van de Terkleppebeek tot de Ophasseltbeek z'n eigenheid. Deze valleien vormen een landschappelijke verbinding tussen de Getuigenheuvels van de Vlaamse Ardennen, de Zwalmvallei en de Dendervallei. Het project Gestroomlijnd Landschap versterkt deze verbinding. Tegelijkertijd realiseren we een betere waterhuishouding en herwaarderen we de waterlopen in het landschap.

Contact

Maja Verbeeck · maja.verbeeck@oost-vlaanderen.be · 09 267 78 37
www.oost-vlaanderen.be/gestroomlijndlandschap

In dit gebied werkt provincie Oost-Vlaanderen samen met de steden en gemeenten Lierde, Geraardsbergen, Brakel, Zottegem, Herzele en Ninove, het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, de Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender, Toerisme Vlaamse Ardennen, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Bekkensecretariaat Denderbekken, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Natuurpunt Boven-Dender en Natuurpunt Zwalmvallei.

Water dooradert het landschap

Dit uitgestrekte landschap tussen Zwalmvallei en Dender bestaat uit open velden, doorsneden door beekvalleien en beboste heuvelruggen. Je vindt er nog steile natuurlijke oevers vanaf de bron en vrolijk meanderende beken. Zo'n beken met wisselend uitzicht vormen, samen met een goede waterkwaliteit, de basis voor een levendig ecosysteem in de beekvallei. Rijk onderwaterleven voorziet vissen immers van voedsel en beschutting. Van grote aantallen vissen profiteren dan weer andere soorten, zoals bijvoorbeeld de ijsvogel. Op die manier zorgen levende waterlopen voor een grotere biodiversiteit. In de bovenloop en zijbeken van de Terkleppebeek komen de zeldzame vissoorten beekprik en rivierdonderpad voor. Het verder verbeteren van de waterkwaliteit en het wegwerken van hindernissen voor de vis migratie verdienen dus onze aandacht. De Provincie, de gemeenten en de Vlaamse Milieumaatschappij zijn aan zet om beken en valleien verder op te waarderen.

Door de steile hellingen en de minder doorringbare leemgronden is overstromingen voorkomen een belangrijke uitdaging in dit gebied. Om piekdebieten op te vangen realiseerden de Vlaamse Milieumaatschappij en de Provincie zes overstromingsgebieden. Nog twee gebieden zijn gepland. Daarnaast zetten we in op het vertragen van de afvoer van hogerop naar de beken. Erosie werende maatregelen en kleine landschapselementen zoals grasstroken, bomenrijen en houtkanten kunnen het water langer vasthouden en laten infiltreren.

Stapstenen voor de natuur

Langs de waterlopen vinden we bossen, grasland en waterrijke gebieden. Allerlei plant- en diersoorten gebruiken deze als stapstenen om zich veilig te verplaatsen tussen de grotere leefgebieden. De Everbeekse bossen, het Parkbos, Hasseltbos en Moenebroek zijn belangrijke natuur- en boskernen. Bij de inrichting van overstromingszones letten we erop dat waterbeheer en natuurontwikkeling hand in hand gaan en creëren we bijkomende 'stapstenen'. Kleinere stukjes bos, nat grasland, houtige landschapselementen of grasstroken maken de natuurverbinding langs de waterloop compleet.

Diverse partners werken samen om deze verbindingselementen te versterken. De Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender stimuleert duurzaam bosbeheer bij de boseigenaars en ondersteunt hen bij werkzaamheden. Landbouwers kunnen met de Vlaamse Landmaatschappij een beheerovereenkomst sluiten voor agrarisch natuurbeheer. Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zet in op de aanleg van kleine landschapselementen. De Provincie, de Bosgroep en het Regionaal Landschap besteden ook veel aandacht aan de verbetering van het leefgebied van diersoorten zoals de vinpootsalamander (bospoelen), de sleedoornpage (houtkanten en bosranden met sleedoorn), de eikelmuis of de steenuil (gevarieerd landschap met houtige landschapselementen).

Groot netwerk van kleine landschapselementen

In het volledige projectgebied stimuleert Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen de (her)aanleg van onder andere poelen, hoogstamboomgaarden, (knot)bomenrijen en houtkanten. Op landbouwbedrijven kan een landschapsbedrijfsplan voor een mooiere inpassing in het landschap zorgen. Zowel rond het erf als langs akkers en weilanden zijn er mogelijkheden. De Provincie zorgt voor het plan en biedt ondersteuning bij de uitvoering.

Kleine landschapselementen zorgen voor meer biodiversiteit en een gematigder microklimaat. Tegelijk hebben ze een erosie werend effect en dragen ze bij aan het afremmen en vasthouden van hemelwater. Denk bijvoorbeeld aan bomenrijen, houtwallen op hellingen, heggen en grasbuffers langs akkers. Verder in deze folder lees je hoe ieder een steentje kan bijdragen tot het behouden of herstellen van het unieke karakter van dit valleigebied.

De open kouters met de meest waardevolle landbouwgrond, die dit landschap historisch kenmerken, houden we open. Kleine landschapselementen vind je hier wel in de vorm van alleenstaande bomen of begroeide hellingen langs holle wegen.

Beleef het landschap te voet

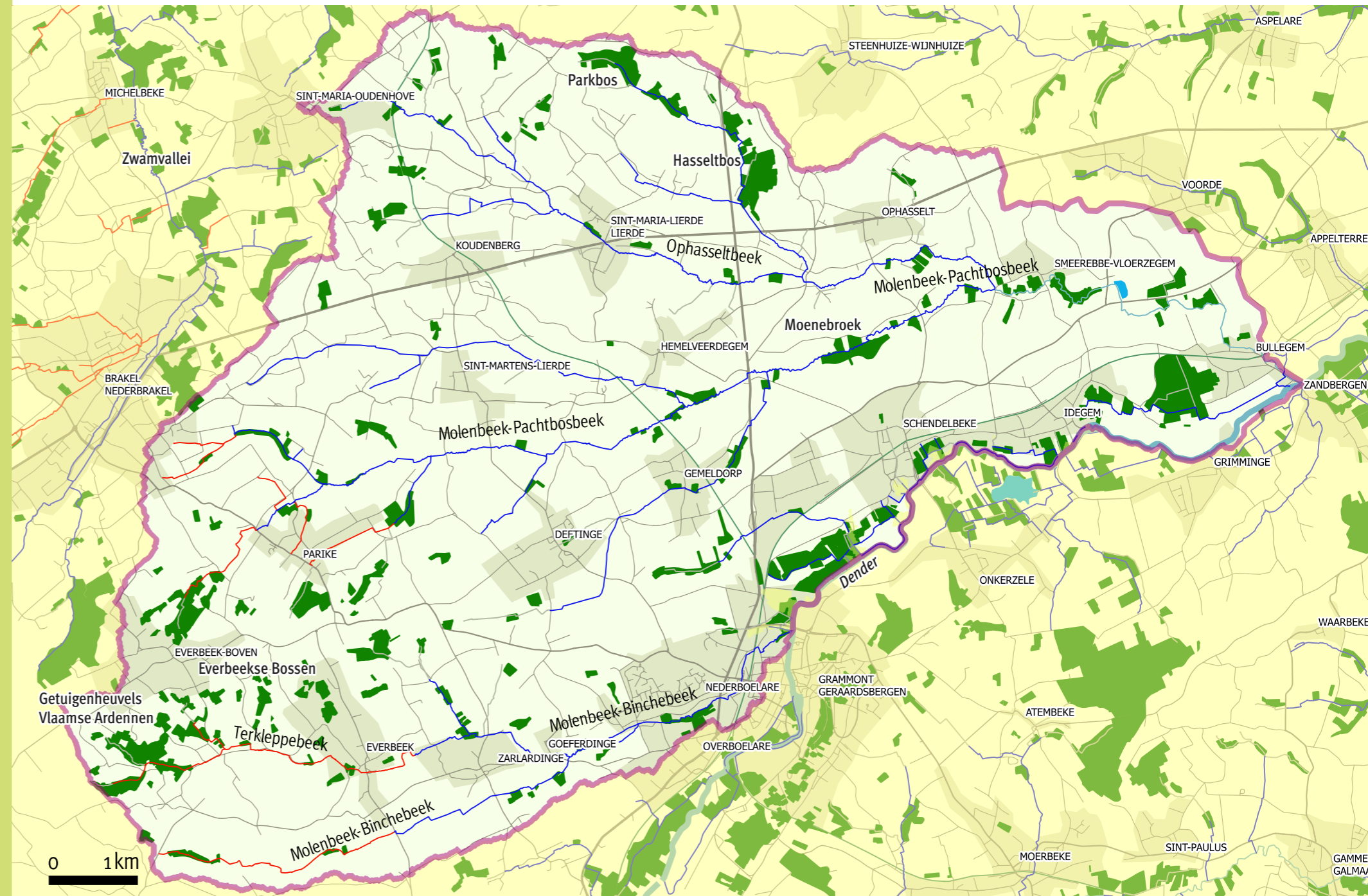
Veilig wandelen van het ene natuur- of bosgebied naar het andere, of van het ene dorp naar het andere is fijn. Beperkte ingrepen kunnen maken dat de troeven van het gebied nog beter worden uitgespeeld. Denk bijvoorbeeld aan het vervolledigen van wandellussen, de inrichting van rust- en uitkijkpunten op mooie plekjes of meer speelgroen. Het aanbod aan activiteiten in de buurt op het vlak van natuur, landschap, cultuur, (molen)erfgoed, landbouw, kunst of gastronomie kan de beleving van dit prachtige landschap versterken. De gemeentelijke tragewegenplannen vormen het uitgangspunt.

Gestroomlijnd Landschap

Samen werken aan een duurzame omgeving

Legende

- grens projectgebied
- onbevaarbare waterloop 1ste categorie
- onbevaarbare waterloop 2de categorie
- onbevaarbare waterloop 3de categorie
- aanwezige boskernen

steenuil

grasgang als erosiebuffer en verbinding

vallei bovenloop Ophasseltbeek (Sint-Maria-Oudenhove)